Milli Uyanış : Bağımsılık Yolunda Atılan Adımlar (Ünite Özeti)

Ders: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu Kategorisi: 2. Ünite : Milli Uyanış : Bağımsılık Yolunda Atılan Adımlar

Yazar: servetanlayan

Tarih: 19.05.2025 00:37

Konu İçeriği

I. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ VE OSMANLI DEVLETİ'NİN DURUMU

1. **Savaşın Nedenleri**
    - **Genel Nedenler:**
        - Sömürgecilik yarışı ve bloklaşma (İtilaf vs. İttifak).
        - Ham madde ve pazar rekabeti.
        - Silahlanma yarışı ve milliyetçilik akımları.
    - **Özel Nedenler:**
        - Almanya ile İngiltere arasında Alsas-Loren kömür yatakları çekişmesi.
        - Rusya'nın Panislavizm politikası ve Avusturya-Macaristan'ın Pancermenizm ideali.
2. **Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girişi**
    - **Nedenler:**
        - Kaybedilen toprakları geri almak.
        - Turancılık ideali ve diplomatik yalnızlıktan kurtulma.
    - **Almanya'nın Etkisi:**
        - Osmanlı'nın jeopolitik konumu ve halifenin dini gücünden faydalanma.
        - Cephe yükünü hafifletme stratejisi.
3. **Osmanlı'nın Savaştığı Cepheler**
    - **Taarruz Cepheleri:** Kafkas, Kanal.
    - **Savunma Cepheleri:** Çanakkale, Irak, Suriye-Filistin, Hicaz-Yemen.
    - **Yardım Cepheleri:** Galiçya, Makedonya, Romanya.

4. **Savaşın Sonuçları**
    - İtilaf Devletleri'nin zaferi.
    - Osmanlı, Avusturya-Macaristan gibi imparatorlukların yıkılması.
    - Wilson İlkeleri ve Milletler Cemiyeti'nin kurulması.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI (30 EKİM 1918)

- **Maddeler ve Amaçları:**
    - Boğazların işgali → Toprak bütünlüğünü bozmak.
    - Ordunun terhisi → Savunmasız bırakmak.
        7. Madde (güvenlik gerekçesiyle işgal) → İşgallere hukuki zemin.
    - Doğu'da 6 ilde karışıklık çıkarsa işgal → Ermeni devleti kurma planı.
- **İlk İşgaller:**
    - **İngilizler:** Musul, Samsun, Çanakkale.
    - **Fransızlar:** Adana, Maraş, Urfa.
    - **İtalyanlar:** Antalya, Konya.
    - **Yunanlılar:** İzmir.
- **Tepkiler:**
    - İstanbul Hükümeti sessiz kaldı.
    - Mustafa Kemal ve halk direnişe geçti.

BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ VE CEMİYETLER

1. **Kuvay-ı Milliye:**
    - **Kuruluş Nedenleri:** İşgaller, İstanbul'un tepkisizliği, azınlık faaliyetleri.
    - **Önemi:** Ulusal bilinci canlandırdı, TBMM'ye zemin hazırladı.
2. **Millî Cemiyetler:**
    - Trakya Paşaeli, Redd-i İlhak, Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk.
    - **Ortak Özellikler:** Bölgesel direniş, Sivas Kongresi'nde birleşme.
3. **Zararlı Cemiyetler:**
    - **Azınlık Cemiyetleri:** Mavri Mira (Rum), Taşnak (Ermeni).
    - **Millî Varlığa Düşman Cemiyetler:** İngiliz Muhipleri, Wilson Prensipleri.

MİLLÎ MÜCADELE'NİN ÖRGÜTLENME AŞAMALARI

1. **Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919):**
    - İşgallere karşı ilk ulusal tepki, mitingler düzenlendi.
2. **Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919):**
    - **Tarihî Cümle:** "Milletin bağımsızlığını yine milletin azmi kurtaracaktır."
    - **Önemi:** Mücadelenin gerekçe ve yöntemi belirlendi; milli egemenlik vurgusu.
3. **Erzurum Kongresi (23 Temmuz-7 Ağustos 1919):**
    - **Kararlar:**
        - Vatan bütündür, parçalanamaz.
        - Manda reddedildi.
        - Temsil Heyeti kuruldu (9 kişi).
    - **Önemi:** Bölgesel toplanıp ulusal kararlar alındı.
4. **Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919):**
    - Tüm cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk" adıyla birleşti.
    - Manda kesin reddedildi, İrade-i Milliye gazetesi çıkarıldı.
5. **Amasya Görüşmeleri (Ekim 1919):**
    - İstanbul Hükümeti, Temsil Heyeti'ni resmen tanıdı.

TBMM'NİN AÇILIŞI VE MİSAK-I MİLLÎ (1920)

- **Misak-ı Millî Kararları:**
    - Mondros'ta işgal edilmeyen yerler Türk vatanıdır.
    - Kapitülasyonlar reddedildi.
    - Azınlık hakları karşılıklı olacak.
- **TBMM'nin Özellikleri:**
    - Güçler birliği ilkesi (Meclis hükümeti sistemi).
    - İstiklal Mahkemeleri kuruldu, ayaklanmalar bastırıldı.

SEVR ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

- **Maddeler:**
    - Osmanlı topraklarının paylaşımı (Yunanistan, Fransa, İngiltere).
    - Ermenistan ve Kürdistan kurulacak.
    - Ordu 50 bin ile sınırlı.

- **Önemi:** TBMM tarafından tanınmadı, hukuken geçersiz.

SONUÇ

Millî Mücadele, Mustafa Kemal önderliğinde örgütlü bir direnişe dönüşmüş, TBMM ile tam bağımsızlık hedefi benimsenmiştir. Mondros ve Sevr'e karşı Misak-ı Millî ile ulusal sınırlar çizilmiş, emperyalizme karşı bir varoluş mücadelesi verilmiştir.

Henüz yorum yapılmamış.